

Komplementaritet och samordning av sammanhållningspolitiken med åtgärder för landsbygdsutveckling

Europaparlamentets resolution av den 24 mars 2009 om komplementaritet och samordning av sammanhållningspolitiken med åtgärder för landsbygdsutveckling (2008/2100(INI))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av artiklarna 158 och 159 i EG-fördraget,
- med beaktande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006 av den 11 juli 2006 om allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden och Sammanhållningsfonden¹, särskilt artikel 9 i denna,
- med beaktande av rådets förordning (EG) nr 1698/2005 av den 20 september 2005 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU)²,
- med beaktande av rådets beslut 2006/702/EG av den 6 oktober 2006 om gemenskapens strategiska riktlinjer för sammanhållningen³,
- med beaktande av rådets beslut 2006/144/EG av den 20 februari 2006 om gemenskapens strategiska riktlinjer för landsbygdsutvecklingen (programperiod 2007–2013)⁴,
- med beaktande av Europeiska unionens territoriella agenda och det första handlingsprogrammet för genomförande av den territoriella agendan,
- med beaktande av kommissionens grönbok av den 6 oktober 2008 om territoriell sammanhållning - Att omvandla territoriell mångfald till styrka (KOM(2008)0616),
- med beaktande av analysen från nätverket Observationsorgan i samverkan för europeisk regional utvecklingsplanering (ESPON) om territoriets framtid och territoriella scenarier för Europa,
- med beaktande av artikel 45 i arbetsordningen,
- med beaktande av betänkandet från utskottet för regional utveckling och yttrandet från utskottet för jordbruk och landsbygdens utveckling (A6-0042/2009), och av följande skäl:
 - A. Begreppet landsbygdsområde har definierats av Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) och definitionen omfattar egenskaper såsom låg befolkningstäthet och bristande tillgång till tjänster. Denna definition används av kommissionen för att fastställa och utforma utvecklingsmål för dessa områden.

¹ EUT L 210, 31.7.2006, s. 25.

² EUT L 277, 21.10.2005, s. 1.

³ EUT L 291, 21.10.2006, s. 11.

⁴ EUT L 55, 25.2.2006, s. 20.

- B. Landsbygdsområdena skiljer sig kraftigt åt mellan de olika medlemsstaterna. Även om dessa områden i vissa regioner och medlemsstater har upplevt ett demografiskt och ekonomiskt uppsving, flyttar invånarna från många av dessa områden in till städerna eller söker möjligheter att skola om sig, vilket skapar stora utmaningar för landsbygdsområdena.
- C. Landsbygdsområdena täcker upp till 80 procent av EU:s territorium.
- D. Behoven i de mellanliggande landsbygdsområdena, som kännetecknas av en ekonomisk struktur som liknar den i de närliggande stadsområdena, skiljer sig från behoven i de områden som huvudsakligen kan betraktas som landsbygdsområden, randområden och isolerade områden.
- E. Ett av EU:s mål är att främja ekonomiska och sociala framsteg och höga sysselsättningsnivåer samt att uppnå en balanserad och hållbar utveckling.
- F. Den ekonomiska, sociala och territoriella sammanhållningen i EU kan ökas genom ekonomisk utveckling och främjande av sysselsättningen på landsbygden och i städerna samt genom att säkerställa lika tillgång till allmännyttiga tjänster.
- G. Reformen av strukturpolitiken för perioden 2007–2013 medförde förändringar av fondernas struktur och villkoren för fördelning av stöd från dem. Man inrättade också den nya Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU), som är kopplad till den gemensamma jordbrukspolitik och åtskild från sammanhållningspolitiken.
- H. Leaderprogrammen har redan visat hur landsbygdsutvecklingen framgångsrikt kan främjas med hjälp av regionalpolitiska instrument.
- I. För att EJFLU ska lyckas måste det absolut säkerställas att verksamhet som samfinansieras via EJFLU och verksamhet som samfinansieras via strukturfonderna ömsesidigt kompletterar varandra. Det måste alltså finnas en adekvat samordning av stödet från de olika fonderna, särskilt Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF), Sammanhållningsfonden och Europeiska socialfonden (ESF), och dessa fonder måste komplettera varandra.
- J. Det faktum att EJFLU inrättats och att finansieringen av utvecklingen av landsbygden skilts från sammanhållningspolitiken, och därmed från ett brett regionalt utvecklingsperspektiv, får inte leda till att vissa mål (till exempel miljöskydd, transport eller utbildning) dubblas alternativt förbises helt och hållet.
- K. Den permanenta resursöverföringen mellan Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ) och EJFLU leder till planeringsosäkerhet för både jordbrukare och personer som driver landsbygdsutvecklingsprojekt.
- L. Till följd av budgetbegränsningar finns det en risk att finansieringen från ERUF i stor utsträckning kommer att användas för att gynna den ekonomiska konkurrenskraften i större tätortsområden eller i de mest dynamiska regionerna, medan EJFLU:s resurser kommer att inriktas på att förbättra jordbrukets konkurrenskraft, då jordbruket fortfarande är den främsta motorn på landsbygden, och även på stöd till annan verksamhet än jordbruk, till exempel stöd till utveckling av små och medelstora företag på landsbygden, vilket innebär att det krävs en bättre samordning för att undvika att några områden blir

utan stöd.

- M. Små och medelstora företag, särskilt mikroföretag och hantverksföretag, spelar en viktig roll för att upprätthålla det ekonomiska och sociala livet på landsbygden och garantera dess stabilitet.
- N. De politiska målen för landsbygdsutveckling behöver inte strida mot Lissabonmålen, förutsatt att denna utveckling grundar sig på en tillämpning av mekanismen för relativ konkurrenskraft (bättre kostnadseffektivitet), särskilt inom lokal livsmedelsbearbetning och i samband med utveckling av små och medelstora företag och infrastruktur samt tjänster som turism, utbildning och miljöskydd.
- O. De naturliga förbindelserna mellan jordbrukspolitiken och landsbygdsutvecklingspolitiken måste erkännas.
1. Europaparlamentet anser att de traditionella kriterierna för att skilja landsbygdsområden från stadsområden (lägre befolkningstäthet och urbaniseringsnivå) kanske inte alltid är tillräckliga för att man ska kunna få en helhetsbild av situationen. Parlamentet anser därför att möjligheten att lägga till ytterligare kriterier bör undersökas och uppmanar kommissionen att göra en analys och lägga fram konkreta förslag på detta område.
 2. Eftersom landsbygdsområdena i Europeiska unionen, vilka utgör omkring 80 procent av dess yta, skiljer sig kraftigt åt i de olika medlemsstaterna anser Europaparlamentet att man måste anta och genomföra en anpassad och integrerad strategi för att utveckla dessa områden på ett hållbart sätt i syfte att utjämna de olikheter som finns och främja en ekonomisk dynamism i stadsområdena och på landsbygden. Parlamentet understryker att det är viktigt att anslå tillräckligt med medel för åtgärderna.
 3. Europaparlamentet erinrar i detta sammanhang om att alla regioner inom unionen, inklusive landsbygdsområden och avlägsna områden, i princip ska erbjudas samma utvecklingsmöjligheter för att undvika ytterligare regional marginalisering av de mest missgynnade områdena.
 4. Europaparlamentet understryker att det i många landsbygdsområden erbjuds färre utvecklingsmöjligheter, särskilt för ungdomar och kvinnor, på grund av svårigheterna att tillgå allmänna tjänster, bristen på arbetstillfällen och ålderspyramiden.
 5. Europaparlamentet påpekar att det i en del områden inte finns några alternativ till vissa former av jordbruksproduktion, en produktion som i många fall måste uppehållas med hjälp av stöd, vilken kostnaden än är, på grund av miljö- och regionalpolitiska skäl. Detta gäller särskilt jordbruksproduktion i avlägsna regioner och bergsområden som drabbats av ökenspridning.
 6. Europaparlamentet påpekar att Europeiska rådet i Göteborg den 15–16 juni 2001 utvidgade Lissabonmålen till att omfatta hållbarhet och sammanhållning, och att politiken för utveckling av landsbygden har som mål att skapa ett hållbart jordbruk, upprätthålla annan landsbygdsverksamhet än jordbruk, främja den lokala utvecklingspotentialen, skydda miljön, säkra en balanserad fysisk planering och utveckla de små och medelstora företagen.
 7. Europaparlamentet är övertygat om att åtgärder för landsbygdsutveckling, i ljuset av en

långsiktig och hållbar strategi för landsbygdsutveckling, kräver att hänsyn tas till befintliga naturresurser och till regionernas särskilda förutsättningar, inklusive skydd, främjande och förvaltning av landsbygdens kulturarv och utveckling av förbindelser och samverkan med stadsområden.

8. Europaparlamentet understryker också betydelsen av att utvärdera de alternativa ekonomiska verksamhetsområdena och de möjligheter som dessa erbjuder när det gäller att diversifiera befolkningens yrkesverksamhet.
9. Europaparlamentet anser att de utmaningar som landsbygden kommer att stå inför kräver en balanserad utvecklingspolitik som omfattar alla ekonomiska och sociala aktörer, såväl småföretag som mikroföretag inom produktion och service, med tanke på den roll de spelar i den integrerade, lokala utvecklingen.
10. Europaparlamentet anser att politiken för landsbygdsutveckling, beträffande de nya medlemsstaterna, måste inriktas på att effektivisera jordbruket och minska skillnaderna i den ekonomiska utvecklingen mellan landsbygd och städer, bland annat genom att stödja verksamhet utanför jordbrukssektorn, vilket även kan göras genom att använda strukturfonderna.
11. Europaparlamentet gläder sig över de ambitioner som visades vid den andra europeiska konferensen om landsbygdsutveckling i Salzburg 2003, men beklagar att de medel som beviljats inom den gemensamma jordbrukspolitikens andra pelare genom den senaste budgetplanen avsevärt minskats, vilket kan medföra ökad ineffektivitet och skapa en klyfta mellan jordbrukarna och invånarna i landsbygdsområdena.
12. Europaparlamentet noterar att det finns ett behov av att utveckla en konsekvent och långsiktig strategi för landsbygdsutveckling i syfte att främja en så effektiv användning som möjligt av de tillgängliga stöden.
13. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna och de regionala myndigheterna att i samarbete med kommissionen och i partnerskap med alla behöriga myndigheter och organ som företräder det civila samhället ta fram en öppen, långsiktig och hållbar strategi för landsbygdsutveckling på nationell och regional nivå, för att kunna fastställa tydliga mål och prioriteringar för landsbygdsutvecklingen samt garantera anpassning, samordning och komplementaritet av stöd från olika tillgängliga källor.
14. Europaparlamentet uppmanar kommissionen, medlemsstaterna och de regionala myndigheterna att direkt involvera de organisationer som företräder de små och medelstora företagen, mikroföretagen och hantverksföretagen i fastställandet av dessa prioriteringar i syfte att bättre tillgodose företagens behov och förväntningar.
15. Europaparlamentet konstaterar att åtgärder för landsbygdsutveckling är mycket viktiga för att hantera och tackla landsbygdsområdenas specifika problem, och anser att inrättandet av EJFLU för den gemensamma jordbrukspolitikens andra pelare utgör ett försök att införa en flexibel, strategisk, tematisk och integrerad strategi för att hantera de olika situationerna och omfattningen av de utmaningar som EU:s landsbygdsområden står inför och att förenkla finansieringsförfarandena och garantera att medel anslås till dessa områden.
16. Europaparlamentet påminner om att medlemsstaterna har uppmanats att för innevarande

programplaneringsperiod förbereda två strategiska dokument: en nationell strategiplan för landsbygdsutveckling (EJFLU) och en nationell strategisk referensram för regionalpolitik (strukturfonderna). Parlamentet påminner om att medlemsstaterna har uppmanats att verka för synergier och inrätta operationella samordningsmekanismer mellan de olika fonderna. Parlamentet beklagar emellertid att tonvikten i denna process framför allt legat på att säkerställa åtskillnaden mellan de olika fonderna och programmen och inte på att skapa synergier mellan dem.

17. Europaparlamentet konstaterar att en effektiv landsbygdsutvecklingspolitik endast kan uppnås om åtgärder som genomförts inom EJFLU och den regionala utvecklingspolitiken samordnas och kompletteras för att undvika dubbelfinansiering och klyftor. Parlamentet är oroat över den bristande samordningen mellan dessa åtgärder under innevarande programplaneringsperiod i de enskilda medlemsstaterna. Parlamentet uppmanar därför kommissionen att föreslå reformer i syfte att garantera bättre samordning av planeringen och genomförandet av verksamhet som samfinansieras inom ramen för sammanhållningspolitiken och den gemensamma jordbrukspolitiken. Parlamentet konstaterar att reformen efter 2013 av den gemensamma jordbrukspolitiken och EU:s strukturfonder kommer att erbjuda en möjlighet att omvärdera förhållandet mellan landsbygdsutveckling och jordbruks- och sammanhållningspolitik.
18. Europaparlamentet medger att landsbygdsutvecklingspolitikens främsta mål är att fortsätta att hålla kvar befolkningen på landsbygden och att garantera landsbygdsbefolkningen en skälig levnadsstandard.
19. Europaparlamentet anser att strategin som går ut på att separera landsbygdsutvecklingen från sammanhållningspolitiken genom inrättandet av EJFLU måste övervakas ingående för att bedöma dess verkliga konsekvenser för utvecklingen av landsbygdsområdena. Parlamentet noterar att det nya systemet infördes 2007 och att det därför är för tidigt för att dra några slutsatser beträffande framtiden för denna gemenskapspolitik.
20. Europaparlamentet betonar att en av prioriteringarna för politiken för landsbygdsutveckling är att utforma åtgärder som inte tvingar landsbygdsbefolkningen att överge jordbruket men som samtidigt bidrar till att bland annat främja konkurrenskraftiga företag, produktion av ekologiska produkter och traditionella högkvalitativa livsmedel och drycker.
21. Europaparlamentet noterar med intresse att axel 3 och 4 (Leader) inom den gemensamma jordbrukspolitikens andra pelare (landsbygdsutveckling), som representerar totalt 15 procent av EJFLU-utgifterna, rör annan verksamhet än jordbruk och främst fokuserar på diversifieringen av landsbygdsekonomierna. Parlamentet anser att det med hänsyn till den typ av åtgärder som finansieras inom ramen för dessa axlar (och som påminner om vissa åtgärder som finansieras genom strukturfonderna) finns risk för överlappningar mellan åtgärderna.
22. Europaparlamentet understryker dock att man främst måste beakta perspektiven för dem som är anställda inom jordbruket och som även i fortsättningen bör stå i centrum för stödåtgärderna inom ramen för politiken för landsbygdsutveckling.
23. Europaparlamentet betonar att det är viktigt att stödja unga jordbrukare så att de stannar på sin mark, även om de inte enbart håller på med jordbruksverksamhet, genom att ge dem incitament till utveckling och annan verksamhet, såsom landsbygdsturism, samt att

stödja de små och medelstora företagen på landsbygden.

24. Europaparlamentet anser att det viktigaste målet för åtgärder för landsbygdsutveckling endast kan uppnås om denna politik erhåller tillräcklig finansiering och att dessa medel ska användas i linje med de prioriteringar som fastställts för landsbygden. Medel som frigörs genom modulering bör alltid fördelas till aktiva jordbrukssamhällen.
25. Europaparlamentet anser att en samordning av strukturpolitiken och landsbygdsutvecklingsåtgärder möjliggör projekt med ett större europeiskt mervärde. Parlamentet ser i detta en möjlighet att långsiktigt stärka landsbygden, t.ex. genom infrastrukturåtgärder eller miljöskyddsåtgärder.
26. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att presentera detaljerade uppgifter och prognoser om hur EJFLU och strukturfonderna används på landsbygden och att undersöka de synergier som kan skapas genom EJFLU och strukturfonderna i form av tillgänglig finansiering på landsbygden.
27. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att undersöka om de regionalpolitiska programmen kan bidra till att erbjuda jordbrukarna en tryggad inkomst, t.ex. genom verksamhet som går ut på miljöskydd, naturbevarande och landskapsförvaltning.
28. Europaparlamentet understryker att den hållbara utvecklingen, inkomstnivån per capita, tillgängligheten, tillgången till allmännyttiga tjänster och avfolkningen av landsbygden hör till de största utmaningarna för sammanhållningspolitiken, och det effektivaste sättet att ta itu med dem kan vara att ge stöd till ekonomisk verksamhet i landsbygdsområdena.
29. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att systematiskt ta hänsyn till landsbygdsområdena inom ramen för EU:s politik och att ge tillräckligt stöd till projekt som har som mål att utveckla humankapitalet med särskild tonvikt på möjligheter till fortbildning för jordbruksföretag och icke-jordbruksföretag i landsbygdsområden, med särskild inriktning på unga kvinnor, för att främja sysselsättning och skapande av arbetstillfällen.
30. Europaparlamentet understryker att utvecklingen i landsbygdsområden kräver större uppmärksamhet och ökat stöd till bevarandet av natur- och jordbrukslandskapet, ekoturism, produktion och användning av förnybar energi och lokala initiativ såsom lokala inköpsprogram för kvalitetslivsmedel och lokala jordbruksmarknader.
31. Europaparlamentet framhåller att små och medelstora företag har en viktig roll att spela för landsbygdsutvecklingen och bidrar till att utjämna skillnader på regional och lokal nivå. Parlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna samt regionala och lokala myndigheter att lägga tonvikten vid att förstärka konkurrenskraften genom att även stödja andra produktionssektorer och att stödja företagsamheten på landsbygden, bland annat genom att undanröja administrativa, rättsliga och planeringsmässiga hinder och tillhandahålla lämplig IT-infrastruktur samt genom att öka incitamenten för att lansera ny företagsverksamhet och att erbjuda mer stöd till annan verksamhet än jordbruk för att främja en ekonomisk diversifiering i dessa områden.
32. Europaparlamentet fäster på nytt rådets, kommissionens, medlemsstaternas och de regionala myndigheternas uppmärksamhet vid den stora utmaning som det väntade försvinnandet av flera miljoner små landsbygdsföretag utgör, vilket kommer att få

allvarliga konsekvenser för sysselsättningen och därmed för stabiliteten i landsbygdsområdena. Parlamentet kräver att alla nödvändiga åtgärder vidtas på alla nivåer och i nära samarbete med de ekonomiska och sociala parterna.

33. Europaparlamentet noterar att svårigheterna att genomföra åtgärder för landsbygdsutveckling beror på att sektorspolitiken inkräktar på den territoriella sammanhållningspolitiken och på att de ekonomiska och sociala dimensionerna konkurrerar med varandra inom de båda politikområdena. En annan orsak är att det finns så många organisationsmodeller för kompetensfördelning och samordning av åtgärder i medlemsstaterna. Parlamentet understryker än en gång i detta sammanhang behovet av att skapa synergier mellan EJFLU och struktur- och sammanhållningsfonderna och uppmanar kommissionen att hjälpa nationella, regionala och lokala myndigheter så att de klart och tydligt förstår de möjligheter som erbjuds genom dessa finansiella instrument. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att garantera en dialog mellan förvaltningsmyndigheter för att skapa synergier mellan interventioner genom olika medel och förbättra deras effektivitet.
34. Europaparlamentet anser att kommissionen före reformen av landsbygdsfinansieringen bör utföra grundliga undersökningar av all sektorspolitik som inverkar på landsbygdsområdena, särskilt den gemensamma jordbrukspolitiken och regionalpolitiken, ur ett sammanhållningsperspektiv och samla exempel på god praxis för landsbygdsutvecklingspolitiken som helhet.
35. Europaparlamentet uppmanar rådet att sammankalla ett gemensamt informellt möte med ministerråden för jordbruk och regional utveckling med målet att komma fram till optimala metoder för att samordna sammanhållningspolitiken med landsbygdsutvecklingen, och att bjuda in EU:s rådgivande organ (Regionkommittén och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén) samt företrädare för regionala och lokala organ till detta möte.
36. Europaparlamentet ber kommissionen att innan 2011 tillsätta en högnivågrupp, inom ramen för hälsokontrollen av den gemensamma jordbrukspolitiken, som ska lägga fram förslag för att säkra framtiden för landsbygdsekonomin och för dem som bor i dessa områden efter 2013.
37. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att införa eller stärka konkret styrning eller partnerskap på alla nivåer, med direkt involvering av samtliga aktörer, inbegripet små och medelstora företag och mikroföretag samt de ekonomiska och sociala parterna, för att fastställa prioriteringarna för de åtgärder som är bäst anpassade till utvecklingsbehoven i landsbygdsområdena.
38. Europaparlamentet noterar att utvecklingen av landsbygden måste vara förenlig med förortsområdenas intressen och nära samordnas med främjandet av utvecklingen av stadsområden, och betonar att synergien mellan utvecklingsstrategin för landsbygden och utvecklingsstrategin för stadsområden varken är tillräcklig eller effektiv.
39. Europaparlamentet erkänner landsbygdssamhällellenas potential att på ett positivt sätt bidra till miljön genom sitt engagemang i miljövänlig verksamhet och utvecklingen av alternativa energikällor såsom biobränslen, särskilt med hänsyn till de fyra nya utmaningar som beskrivs i politiken för landsbygdsutveckling inom ramen för hälsokontrollen, till exempel biologisk mångfald och förnybara energikällor.

40. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet och kommissionen.